

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՓԱՍՏԱԲԱՆՆԵՐԻ ՊԱԼԱՏԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՈՐՈՇՈՒՄ

**Փաստաբան Երեմ Սարգսյանին քրեական վարույթին մասնակցելուց
ազատելու, նրան որպես վկա հարցաքննության հրավիրելու և
փաստաբանական գաղտնիքին սպառնացող այլ գործողությունների
վերաբերյալ**

Հայաստանի Հանրապետության փաստաբանների պալատի խորհուրդը **(այսուհետ՝ Պալատի խորհուրդ)**, մասնակցությամբ Պալատի խորհրդի նախագահ Սիմոն Բաբայանի, խորհրդի անդամներ՝ Մարինե Ֆարմանյանի, Ռոման Ահարոնյանի, Թամարա Բաղդասարյանի, Վարազդատ Հարությունյանի, Լիլիթ Ղազանչյանի, Արսեն Հարությունյանի, Դավիթ Վարդիկյանի, Էմին Բեգլարյանի, Ռուբեն Հակոբյանի, Դավիթ Մելքոնյանի, Պավել Գյուլումյանի, Յուլիա Մարգարյանի,

քննարկելով փաստաբան Երեմ Սարգսյանի խախտված իրավունքների կապակցությամբ 24.07.2026թ. իրազեկման նամակը, ինչպես նաև ՀՀ փաստաբանների պալատի Փաստաբանների իրավունքների պաշտպանության հանձնաժողովի 27.07.2026թ. եզրակացությունը.

Պ Ա Ր Զ Ե Ց՝

Փաստաբան Երեմ Սարգսյանը 2026 թվականի հուլիսի 24-ին դիմել է Հայաստանի Հանրապետության փաստաբանների պալատ՝ հայտնելով, որ ՀՀ քննչական կոմիտեի տնտեսական հանցագործությունների և մաքսանենգության քննության գլխավոր վարչությունում իրականացվող թիվ 83165419 քրեական վարույթի շրջանակներում ստանձնել է մեղադրյալ Գագիկ Ծառուկյանի պաշտպանությունը և մասնակցել վարույթային ու ապացուցողական գործողությունների կատարմանը:

Փաստաբանի ներկայացրած տեղեկությունների համաձայն՝ վարույթն իրականացնող քննիչը որոշում է կայացրել նրան Գագիկ Ծառուկյանի պաշտպանությանը մասնակցելուց ազատելու մասին՝ պատճառաբանելով, որ առկա

է ողջամիտ հետևություն, թե Երեմ Սարգսյանին հայտնի են քրեական վարույթով պարզաբանման և ապացուցման ենթակա հանգամանքներ, որ վերջինս որոշակի իրադարձությունների ընթացքում հանդես է եկել որպես մասնավոր անձ և տիրապետում է տեղեկությունների, որոնք, ըստ քննիչի, կապված չեն տվյալ վարույթով իրավաբանական օգնության դիմելու կամ իրավաբանական օգնություն ցույց տալու հետ:

Պաշտպանությանը մասնակցելուց ազատելու մասին որոշումը փաստաբանին հանձնելու հետ միաժամանակ նրան տրվել է նաև ծանուցագիր՝ նույն քրեական վարույթով որպես վկա հարցաքննության ներկայանալու մասին:

Փաստաբանը հրաժարվել է հայտնել փաստաբանական գաղտնիք կազմող տեղեկություններ՝ ընդգծելով, որ քրեական վարույթում առկա են բավարար տվյալներ, որոնք հաստատում են, որ քննարկվող իրադարձությունների շրջանակներում ինքը հանդես է եկել որպես Գազիկ Ծառուկյանի փաստաբան և կատարել է իր մասնագիտական պարտականությունները:

Չնայած դրան, վարույթն իրականացնող մարմինը նրան կրկին ծանուցել է նույն վարույթով որպես վկա հարցաքննության ներկայանալու մասին:

Փաստաբանը նաև հայտնել է, որ իր ունեցած տեղեկությունների համաձայն, վարույթն իրականացնող մարմինը նախատեսում է խուզարկություններ կատարել իր կողմից հիմնադրված փաստաբանական գրասենյակում և իր բնակարանում:

Հանրային տիրույթում տարածված տեղեկությունների համաձայն՝ վարույթով տուժող ճանաչված անձը փաստաբան Երեմ Սարգսյանի հարցին ի պատասխան հայտնել է, որ նրան ճանաչել է որպես Գազիկ Ծառուկյանի պաշտպան: Այս հանգամանքը լրացուցիչ կասկածի տակ է դնում վարույթն իրականացնող մարմնի այն պնդումը, թե փաստաբանը քննարկվող հարաբերություններում գործել է որպես մասնավոր անձ և ոչ թե որպես փաստաբան:

Փաստաբան Երեմ Սարգսյանի ներկայացրած հանգամանքները քննարկվել են Պալատի խորհրդի կողմից:

Պալատի խորհուրդը հարցը դիտարկել է՝

- փաստաբանի անկախության,
- փաստաբանական գործունեությանը չմիջամտելու,
- մեղադրյալի՝ իր ընտրած փաստաբանի միջոցով պաշտպանվելու իրավունքի,
- պաշտպանությունն արդյունավետ նախապատրաստելու իրավունքի,
- փաստաբանական գաղտնիքի անձեռնմխելիության,
- փաստաբանի չհարցաքննվելու մասնագիտական անձեռնմխելիության,
- ինչպես նաև փաստաբանի բնակարանի, գրասենյակի և մասնագիտական փաստաթղթերի պաշտպանության համատեքստում:

1. Իր ընտրած փաստաբանի միջոցով պաշտպանվելու իրավունքը

ՀՀ Սահմանադրության 67-րդ հոդվածի համաձայն՝ հանցագործության համար մեղադրվող յուրաքանչյուր ոք ունի անձամբ կամ իր ընտրած փաստաբանի միջոցով պաշտպանվելու, ինչպես նաև իր պաշտպանությունը նախապատրաստելու և իր ընտրած փաստաբանի հետ հաղորդակցվելու համար բավարար ժամանակ և հնարավորություններ ունենալու իրավունք:

Փաստաբանի ընտրության իրավունքը չի կարող սահմանափակվել միայն ձևական նշանակմամբ կամ փաստաբանի՝ գործին սկզբնական մասնակցությամբ:

Այդ իրավունքը ենթադրում է, որ մեղադրյալը պետք է հնարավորություն ունենա իր ընտրած պաշտպանի օգնությունից օգտվելու վարույթի ամբողջ ընթացքում, եթե բացակայում են պաշտպանի մասնակցությունը բացառող՝ օրենքով հստակ և սպառիչ սահմանված հիմքերը:

Պաշտպանին վարույթից հեռացնելը մեղադրյալի պաշտպանության իրավունքի նկատմամբ ամենախիստ միջամտություններից է: Այն կարող է իրավաչափ համարվել միայն այն դեպքում, երբ՝

- ունի հստակ և կանխատեսելի օրենսդրական հիմք,
- հիմնված է կոնկրետ ու ստուգելի փաստերի վրա,
- հետապնդում է իրավաչափ նպատակ,
- խիստ անհրաժեշտ է ժողովրդավարական հասարակությունում,
- չի կարող փոխարինվել անձի իրավունքներն ավելի նվազ սահմանափակող միջոցով:

Վարույթն իրականացնող մարմինը չի կարող պաշտպանին հեռացնել միայն այն պատճառով, որ փաստաբանը կարող է տիրապետել վարույթի համար հետաքրքրություն ներկայացնող տեղեկությունների:

Հակառակ դեպքում գրեթե յուրաքանչյուր փաստաբան կարող է հեռացվել վարույթից, քանի որ իր մասնագիտական գործունեության բնույթով փաստաբանը սովորաբար տիրապետում է վստահորդին, նրա գործողություններին, իրավական դիրքորոշմանը և գործի փաստական հանգամանքներին վերաբերող տեղեկությունների:

2. Պաշտպանին վարույթից հեռացնելու իրավական հիմքերի սպառիչ բնույթը

ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 68-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ պաշտպանը, տուժողի կամ գույքային պատասխանողի լիազոր ներկայացուցիչը կամ վկայի փաստաբանը չի կարող մասնակցել վարույթին, եթե՝

1) տվյալ վարույթին մասնակցել է որպես դատավոր, հանրային մասնակից, մասնավոր մասնակից կամ վարույթին օժանդակող անձ՝ բացառությամբ վկայի փաստաբան հանդես գալու դեպքերի,

2) գտնվում է ազգակցական կամ անձնական կախվածության այլ հարաբերությունների մեջ վարույթին մասնակցող պաշտոնատար անձի հետ,

3) տվյալ վարույթի հետ կապված իրավաբանական օգնություն է ցույց տալիս կամ ցույց է տվել այն անձին, որի շահերը հակասում են վստահորդի շահերին,

4) ազգակցական կամ անձնական կախվածության այլ հարաբերությունների մեջ է գտնվում տվյալ վարույթին ներգրավված այն անձի հետ, որի շահերը հակասում են վստահորդի շահերին,

5) օրենքով կամ դատական ակտով չի կարող լինել փաստաբան:

Նշված հիմքերը հստակ են և սպառնիչ:

«Փաստաբանը որպես մասնավոր անձ ականատես է եղել վարույթով քննվող հանգամանքներին» կամ **«փաստաբանը կարող է տիրապետել ապացուցման ենթակա հանգամանքների վերաբերյալ տեղեկությունների»** հիմքերը պաշտպանի մասնակցությունը բացառող հիմքերի շարքում նախատեսված չեն:

«Որպես մասնավոր անձ ականատես լինելու» հանգամանքը կարող է իրավական նշանակություն ունենալ դատավորի կամ վարույթի հանրային մասնակցի մասնակցության բացառման հարցում, սակայն օրենսդիրը նույն հիմքը փաստաբանի նկատմամբ չի տարածել:

Հետևաբար օրենքով չնախատեսված հիմքով պաշտպանին վարույթին մասնակցելուց ազատելը հակասում է օրինականության սկզբունքին և փաստացի ընդլայնում է վարույթն իրականացնող մարմնի լիազորությունները՝ ի վնաս պաշտպանության իրավունքի:

3. Փաստաբանի՝ որպես վկա չհարցաքննվելու անձեռնմխելիությունը

ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 57-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ *որպես վկա չի կարող հարցաքննվել կամ առարկաներ, փաստաթղթեր կամ այլ նյութեր ներկայացնել փաստաբանը՝ պարզելու համար տեղեկություններ, որոնք նրան կարող են հայտնի լինել իրավաբանական օգնության դիմելու կամ նման օգնություն ցույց տալու կապակցությամբ:*

«Փաստաբանության մասին» ՀՀ օրենքի 21-րդ հոդվածի 8-րդ մասով նույնպես արգելվում է փաստաբանին որպես վկա հարցաքննել այն հանգամանքների վերաբերյալ, որոնք նրան հայտնի են դարձել իրավաբանական օգնություն ցույց տալու կամ իրավաբանական օգնության համար իրեն դիմելու կապակցությամբ:

Այս երաշխիքը փաստաբանի անձնական արտոնությունը չէ: Այն առաջին հերթին պաշտպանում է վստահորդին և իրավաբանական օգնություն ստանալու նրա իրավունքը:

Փաստաբանը չի կարող իր հայեցողությամբ հրաժարվել այդ գաղտնիքի

պաշտպանությունից, եթե վստահորդի կողմից վստահված տեղեկությունները գտնվում են մասնագիտական գաղտնիքի ներքո:

Ուստի փաստաբանին վարույթից հեռացնելը չի կարող վերացնել կամ շրջանցել նրա՝ չհարցաքննվելու անձեռնմխելիությունը: Հակառակ մեկնաբանության դեպքում վարույթն իրականացնող մարմինը կարող էր նախ հեռացնել ցանկացած փաստաբանի վարույթից, այնուհետև նրան հարցաքննել որպես վկա՝ այդ կերպ շրջանցելով փաստաբանական գաղտնիքի պաշտպանության մասին օրենքի պահանջները:

Նման մեխանիզմը կգրկեր փաստաբանական գաղտնիքի ինստիտուտը իրական բովանդակությունից:

Փաստաբանի՝ չհարցաքննվելու անձեռնմխելիությունը վերաբերում է ոչ թե նրա տվյալ պահին ունեցած դատավարական կարգավիճակին, այլ տեղեկության ստացման աղբյուրին և պայմաններին:

Եթե տեղեկությունը փաստաբանին հայտնի է դարձել իրավաբանական օգնություն ցույց տալու կամ այդպիսի օգնության համար իրեն դիմելու կապակցությամբ, ապա այդ տեղեկությունը շարունակում է գտնվել օրենքի պաշտպանության ներքո՝ անկախ նրանից, թե հետագայում փաստաբանը հեռացվել է վարույթից, փոխարինվել է, դադարել է ներկայացնել վստահորդին կամ այլ կարգավիճակ է ստացել:

4. «Մասնավոր անձ» ձևակերպման անընդունելի ընդարձակ մեկնաբանությունը

Վարույթն իրականացնող մարմնի այն դիրքորոշումը, թե Երեմ Սարգսյանը որոշակի հանդիպումների կամ իրադարձությունների ընթացքում հանդես է եկել որպես մասնավոր անձ, պետք է հիմնվի ոչ թե ընդհանուր բնույթի ենթադրության, այլ կոնկրետ և համոզիչ փաստերի վրա:

Փաստաբանական գործունեությունը չի սահմանափակվում միայն՝

- դատական նիստին մասնակցելով,
- քննչական գործողության արձանագրություն ստորագրելով,
- պաշտոնական փաստաթուղթ կազմելով,
- կամ փաստաբանական գրասենյակում խորհրդատվություն իրականացնելով:

Փաստաբանը կարող է իրավաբանական օգնություն ցույց տալ հանդիպումների, բանակցությունների, փաստաթղթերի քննարկման, իրավական խորհրդատվության, դիրքորոշման մշակման, վստահորդի շահերի ներկայացման և այլ գործողությունների միջոցով:

Ուստի անձի ֆիզիկական ներկայությունը որևէ հանդիպման կամ գործարքի քննարկման ժամանակ ինքնին չի նշանակում, որ նա գործել է որպես մասնավոր անձ:

Այն դեպքում, երբ՝ փաստաբանի և վստահորդի միջև առկա է եղել մասնագիտական հարաբերություն, քննարկվող հարցն առնչվել է վստահորդի իրավունքներին կամ շահերին, փաստաբանը հանդիպմանը մասնակցել է վստահորդի հանձնարարությամբ կամ նրա շահերը պաշտպանելու նպատակով և մյուս մասնակիցներն էլ նրան ընկալել են որպես վստահորդի փաստաբան, ուստի առկա է առնվազն հիմնավոր կանխավարկած, որ փաստաբանի մասնակցությունն ունեցել է մասնագիտական բնույթ:

Այդ կանխավարկածը հերքելու պարտականությունը կրում է միջամտություն իրականացնող պետական մարմինը:

5. Փաստաբանական գործունեությանը միջամտելու արգելքը

«Փաստաբանության մասին» օրենքի 21-րդ հոդվածի 2-րդ մասով արգելվում է պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, դրանց պաշտոնատար անձանց, ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց միջամտությունը փաստաբանական գործունեությանը:

Փաստաբանական գործունեությանը միջամտություն կարող է համարվել ոչ միայն փաստաբանին ուղղակի ցուցումներ տալը կամ նրա մասնագիտական դիրքորոշումը թելադրելը:

Միջամտություն է համարվում նաև՝

- պաշտպանին առանց օրենքով նախատեսված հիմքի վարույթից հեռացնելը,

- նրան իր վստահորդի գործով որպես վկա հարցաքննության հրավիրելը,

- մասնագիտական տեղեկությունների բացահայտում պահանջելը,

- փաստաբանական գրասենյակում կամ բնակարանում այնպիսի խուզարկություն նախատեսելը, որը կարող է հանգեցնել գաղտնի նյութերի հայտնաբերման կամ առգրավման,

- փաստաբանին իր օրինական մասնագիտական գործունեության պատճառով քրեական վարույթի ազդեցության տակ դնելը,

- կամ նրա նկատմամբ այնպիսի ճնշում գործադրելը, որն ուղղված է վստահորդի պաշտպանությունն իրականացնելը կաշկանդելուն:

Փաստաբանին վարույթից հեռացնելու և անմիջապես նույն վարույթով որպես վկա հարցաքննության հրավիրելու գործողությունների հաջորդականությունը կարող է ողջամիտ կասկած առաջացնել, որ այդ դատավարական գործիքներն օգտագործվում են ոչ թե բացառապես ապացույցների օրինական ձեռքբերման, այլ փաստաբանական գաղտնիքի պաշտպանության երաշխիքները շրջանցելու նպատակով:

6. Փաստաբանի բնակարանի և գրասենյակի անձեռնմխելիությունը

«Փաստաբանության մասին» օրենքի 21-րդ հոդվածի 6-րդ մասի համաձայն՝

փաստաբանի բնակարանը, տրանսպորտային միջոցը կամ գրասենյակը, ինչպես նաև փաստաբանական կազմակերպության գրասենյակը չեն կարող խուզարկվել փաստաբանական գործունեության հետ առնչվող հանգամանքները պարզելու կապակցությամբ:

Նույն հոդվածի 7-րդ մասի համաձայն՝ փաստաբանի մոտ կամ փաստաբանական կազմակերպության գրասենյակում գտնվող՝ իրավաբանական օգնությանը վերաբերող փաստաթղթերը և տեղեկատվական կրիչներն անձեռնմխելի են, չեն կարող առգրավվել և չեն կարող օգտագործվել որպես ապացույց:

Նշված երաշխիքները չեն սահմանափակվում միայն այն վարույթի փաստաթղթերով, որի շրջանակներում նախատեսվում է խուզարկությունը:

Փաստաբանական գրասենյակում կամ փաստաբանի բնակարանում կարող են գտնվել նաև բազմաթիվ այլ վստահորդների վերաբերյալ՝ փաստաբանական գաղտնիք պարունակող նյութեր:

Ուստի փաստաբանի բնակարանում կամ գրասենյակում խուզարկությունն իր բնույթով ունի ոչ միայն մեկ վստահորդի, այլ փաստաբանի բոլոր վստահորդների իրավունքներին միջամտելու ներուժ:

Այդ պատճառով նման գործողության դեպքում պետությունը կրում է բացառապես բարձր մակարդակի հիմնավորման և պաշտպանության արդյունավետ երաշխիքներ ապահովելու պարտականություն:

Միայն դատական թույլտվության առկայությունն ինքնին բավարար չէ: Անհրաժեշտ է օրենքի արգելքը հաղթահարելուց բացի ապահովել, որ՝

- խուզարկության առարկան հստակ և նեղ սահմանված լինի,
- փաստաբանական գաղտնիք պարունակող նյութերը չուսումնասիրվեն վարույթն իրականացնող մարմնի կողմից,
- չառգրավվեն վստահորդների գործերին վերաբերող փաստաթղթեր և կրիչներ,
- թվային սարքավորումների ամբողջական պատճենահանում չկատարվի,
- փաստաբանական գաղտնիքի պաշտպանության համար կիրառվեն անկախ վերահսկողության արդյունավետ մեխանիզմներ,
- իսկ միջամտությունը լինի խիստ անհրաժեշտ և համաչափ:

Եթե խուզարկության իրական նպատակն է պարզել այն հանգամանքները, որոնց փաստաբանը մասնակցել է իր մասնագիտական գործունեության շրջանակներում, ապա այդպիսի խուզարկությունն ուղղակիորեն հակասում է օրենքով սահմանված արգելքին:

7. Միջազգային իրավական չափանիշները

Փաստաբանական գաղտնիքի պաշտպանությունը և փաստաբանի անկախությունը երաշխավորվում են ոչ միայն ներպետական օրենսդրությամբ, այլև

միջազգային իրավական կանոններով:

1990 թվականի սեպտեմբերի 7-ին ՄԱԿ-ի հանցավորության կանխարգելման և իրավախախտների հետ վարվելու ութերորդ կոնգրեսում ընդունված «Իրավաբանների դերին վերաբերող հիմնարար սկզբունքների» 22-րդ կետի համաձայն՝ կառավարությունները պարտավոր են ճանաչել և ապահովել իրավաբանների ու նրանց հաճախորդների միջև մասնագիտական հարաբերությունների շրջանակներում հաղորդակցության և խորհրդատվության գաղտնիությունը:

Փաստաբանի և վստահորդի հաղորդակցության գաղտնիությունը արդար դատաքննության իրավունքի բաղկացուցիչ մասն է:

Անձը չի կարող արդյունավետորեն օգտվել փաստաբանի օգնությունից, եթե չունի վստահություն, որ փաստաբանին հայտնած տեղեկությունները հետագայում չեն փոխանցվի մեղադրանքի կողմին կամ չեն օգտագործվի իր դեմ:

Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը **Soytemiz v. Turkey** գործով արձանագրել է, որ պաշտոնապես նշանակված պաշտպանի հեռացումը և փոխարինումն այնպիսի գործողության համար, որն ըստ էության հանդիսացել է նրա օրինական մասնագիտական գործունեությունը, կարող է հանգեցնել Կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածով երաշխավորված արդար դատաքննության իրավունքի խախտման:

Այդ մոտեցումը կիրառելի է նաև այն դեպքերում, երբ պաշտպանին հեռացնելու իրական կամ փաստացի հետևանքը մեղադրյալին իր ընտրած փաստաբանի օգնությունից զրկելն է կամ փաստաբանին որպես վկա օգտագործելու միջոցով պաշտպանության կողմի մասնագիտական գաղտնիքներին հասանելիություն ստանալը:

8. Պետության դրական (պոզիտիվ) պարտավորությունը

Պետության պարտավորությունը չի սահմանափակվում փաստաբանական գործունեությանը ուղղակիորեն չմիջամտելով:

Պետությունը պարտավոր է նաև ձևավորել և կիրառել այնպիսի արդյունավետ մեխանիզմներ, որոնք իրականում պաշտպանում են՝ փաստաբանի մասնագիտական անկախությունը, փաստաբան-վստահորդ հարաբերությունների գաղտնիությունը, փաստաբանի անվտանգությունը, մասնագիտական փաստաթղթերի և թվային տվյալների անձեռնմխելիությունը, ինչպես նաև մեղադրյալի՝ իր ընտրած պաշտպանի օգնությունից օգտվելու իրավունքը:

Երբ փաստաբանը վարույթից հեռացվում է, անմիջապես ծանուցվում է որպես վկա, իսկ դրանից հետո տեղեկություններ են տարածվում նրա գրասենյակում և բնակարանում խուզարկություն իրականացնելու հնարավորության մասին, պետությունը պարտավոր է ներկայացնել ոչ թե ընդհանուր կամ վերացական, այլ կոնկրետ, ծանրակշիռ և ստուգելի հիմնավորումներ:

«Նախաքննական գաղտնիքին» ընդհանուր հղումը ինքնին չի կարող արդարացնել փաստաբանական գործունեության հիմնարար երաշխիքների նկատմամբ միջամտությունը:

Նախաքննական գաղտնիքը պետությանը չի ազատում օրինականության, անհրաժեշտության, համաչափության և հանրային հաշվետվողականության պահանջներից:

9. Պալատի խորհրդի գնահատականը

Այս պահին Պալատի խորհրդին հասանելի տեղեկությունների համակցված գնահատումը հիմք է տալիս արձանագրելու, որ.

- փաստաբան Երեմ Սարգսյանին պաշտպանությանը մասնակցելուց ազատելու համար վկայակոչված հիմքն առերևույթ նախատեսված չէ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 68-րդ հոդվածով,

- փաստաբանին վարույթից հեռացնելուն հաջորդած՝ նրան որպես վկա հարցաքննության հրավիրելը վտանգում է չհարցաքննվելու մասնագիտական անձեռնմխելիությունը,

- փաստաբանի կողմից ստացված տեղեկությունների մասնագիտական բնույթը չի կարող վերանալ միայն նրան վարույթից հեռացնելու հետևանքով,

- վարույթն իրականացնող մարմնի գործողությունների ժամանակագրությունը և փոխկապակցվածությունը ողջամիտ կասկած են հարուցում փաստաբանական գաղտնիքի երաշխիքները շրջանցելու հնարավոր նպատակի վերաբերյալ,

- փաստաբանի գրասենյակում կամ բնակարանում խուզարկության իրականացումը կարող է վտանգել ոչ միայն տվյալ, այլ նաև այլ վստահորդների փաստաբանական գաղտնիքը,

- ստեղծված իրավիճակը կարող է փաստացի զրկել մեղադրյալին իր ընտրած փաստաբանի միջոցով պաշտպանվելու իրավունքից,

- նման գործելակերպը վտանգավոր նախադեպ կարող է ստեղծել ամբողջ փաստաբանական համայնքի համար:

Փաստաբանին վարույթից հեռացնելու, անմիջապես որպես վկա ծանուցելու և նրա գրասենյակում ու բնակարանում խուզարկություններ ծրագրելու գործողությունների շղթան չի կարող ընկալվել որպես սովորական դատավարական ընթացակարգ և համոզիչ հիմնավորում:

Այն օբյեկտիվ դիտորդի մոտ կարող է ձևավորել հիմնավոր մտահոգություն, որ քրեադատավարական գործիքակազմն օգտագործվում է փաստաբանական գործունեությունը կաշկանդելու, պաշտպանին լռեցնելու կամ վստահորդին իր ընտրած փաստաբանի օգնությունից փաստացի զրկելու նպատակով:

Նման դեպքերում պետությունը կրում է առավել բարձր մակարդակի հիմնավորման պարտականություն:

Վերոգրյալից ելնելով և ղեկավարվելով «Փաստաբանության մասին» օրենքի 10-րդ հոդվածի պահանջներով՝ Պալատի խորհուրդը միաձայն

Ո Ր Ո Շ Ե Ց

Ա. ԴԱՏԱՊԱՐՏԵԼ

փաստաբանական գաղտնիքի բացահայտման վտանգ պարունակող և փաստաբանի մասնագիտական անկախությանը միջամտելու հատկանիշներ ունեցող գործողությունները, մասնավորապես՝

1) փաստաբան Երեմ Սարգսյանին՝ առանց օրենքով հստակ նախատեսված և պատշաճ հիմնավորված հիմքի, վարույթին մասնակցելուց ազատելը,

2) նույն վարույթով նրան որպես վկա հարցաքննության հրավիրելը,

3) նրանից փաստաբանական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններ պահանջելը,

4) փաստաբանական գրասենյակի, բնակարանի, իրերի կամ տեղեկատվական կրիչների նկատմամբ այնպիսի գործողություններ նախատեսելը, որոնք կարող են հանգեցնել փաստաբանական գաղտնիքի բացահայտման:

Բ. ՀՈՐԴՈՐԵԼ

քրեական վարույթն իրականացնող մարմնին՝

1) անհապաղ վերանայել փաստաբան Երեմ Սարգսյանին վարույթին մասնակցելուց ազատելու մասին որոշման օրինականությունն ու հիմնավորվածությունը,

2) ձեռնպահ մնալ փաստաբանին այն հանգամանքների վերաբերյալ հարցաքննելուց, որոնք նրան հայտնի են դարձել իրավաբանական օգնություն ցույց տալու կամ այդպիսի օգնության համար իրեն դիմելու կապակցությամբ,

3) զերծ մնալ փաստաբանական գրասենյակը, փաստաբանի բնակարանը, տրանսպորտային միջոցը, իրերը կամ թվային կրիչները խուզարկելուց, առգրավելուց կամ այլ կերպ ուսումնասիրելուց, եթե գործողությունը վերաբերում է փաստաբանական գործունեության հետ առնչվող հանգամանքներին,

4) ապահովել փաստաբանական գաղտնիք պարունակող փաստաթղթերի, թվային տվյալների և հաղորդակցության լիարժեք անձեռնմխելիությունը,

5) ձեռնարկել անհրաժեշտ միջոցներ՝ մեղադրյալի՝ իր ընտրած փաստաբանի միջոցով պաշտպանվելու իրավունքը վերականգնելու և արդյունավետորեն ապահովելու համար,

6) ապահովել առնվազն հանրային հաշվետվողականության այնպիսի մակարդակ, որը՝ չվնասելով նախաքննության օրինական շահերին, կփարատի փաստաբանական համայնքի և հանրության հիմնավոր մտահոգությունները:

Գ. ԿՈՉ ԱՆԵԼ

ՀՀ դատախազությանը՝ իր սահմանադրական լիազորությունների շրջանակներում պատշաճ վերահսկողություն իրականացնել փաստաբանի իրավունքներին, փաստաբանական գաղտնիքին և պաշտպանության իրավունքին միջամտող գործողությունների օրինականության նկատմամբ,

Մարդու իրավունքների պաշտպանին, մարդու իրավունքների պաշտպանության ոլորտում գործող ազգային և միջազգային կազմակերպություններին, ինչպես նաև Հայաստանի միջազգային գործընկերներին՝ ուշադրության ներքո պահել ստեղծված իրավիճակը՝ ակնկալելով համապատասխան արձագանք և աջակցություն նման դեպքերի կրկնությունը կանխելու նպատակով:

Խորհուրդը շարունակելու է հետևել զարգացումներին և իր իրավասության շրջանակներում ձեռնարկել փաստաբանի անկախության, փաստաբանական գաղտնիքի և արդյունավետ պաշտպանության իրավունքի պահպանմանն ուղղված միջոցներ:

**Հայաստանի Հանրապետության
փաստաբանների պալատի
խորհրդի նախագահ՝**

Սիմոն Բաբայան

27.07.2026թ.